

Strokovni prispevek in vloga Podnebnega sveta

Dr. Maja Simoneti

IPoP – Inštitut za politike prostora, Ljubljana, Slovenija

1. Nacionalna konferenca 'Pravo za družbo in naravo'

»Ali spreminjamo okolje na bolje?«

15. Januar 2025, Ljubljana, Pravna fakulteta

PODNEBNI SVET VLADE RS

- Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (2021)
- Zakon o varstvu okolja (ZVO-2, 145. člen, 2022)
- Odlok o ustanovitvi podnebnega sveta (2023)
- Podnebni zakon (18. člen, 2025) – 9 članov in 9 namestnikov
- imenovanje na predlog: univerz (4), SAZU (3), NVO (2), junij 2023, 6 letni mandat
 - doc. dr. Žiga Zaplotnik, predsednik; Evropski center za srednjeročne vremenske napovedi
 - dr. Jonas Sonnenschein, namestnik predsednika; Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
 - prof. dr. Niko Samec, Fakulteta za strojništvo, Univerza v Mariboru
 - prof. dr. Dunja Bandelj, FAMNIT, Univerza na Primorskem
 - prof. dr. Hojka Kraigher, Gozdarski inštitut Slovenije
 - prof. dr. Franci Gabrovšek, ZRC SAZU
 - prof. dr. Griša Močnik, Univerza v novi Gorici in IJS
 - dr. Maja Simoneti, IPoP – Inštitut za politike prostora
 - prof. dr. Andreja Kutnar, Univerza na Primorskem

NAMEN IN NAČINI DELOVANJA

- čim hitrejša ukrepanja
 - učinkovito izvajanje veljavne zakonodaje
 - vključevanje najnovejših znanstvenih dognanj v soočanje s podnebnimi spremembami
 - razvijanje novih pristopov za prilagajanje podnebnim spremembam
-
- mnenja in priporočila
 - spremljanje izvajanja podnebne strategije, NEPN in drugih programov
 - predlaganje ukrepov blaženja in prilagajanja
 - prispevek k celoviti in čez sektorski obravnavi
 - letno poročilo
 - sodelovanje s strokovnimi ustanovami in lokalnimi skupnostmi
-
- obvezne 3 seje, doslej 18 sej, 6 v letu 2025

2023, ENERGETSKI ZAKON IN KAKOVOST ZRAKA

- dizelsko gorivo: zniža CO2 za manj kot 10%, poveča onesnaženje z delci za več kot 50%
- male kurilne naprave: $\frac{3}{4}$ onesnaženja z delci PM2.5 v Sloveniji
- ogrevanje na plin: zmanjša onesnaženje z delci, ostajajo emisije CO2
- visoki stroški podnebnih nesreč
- velik vpliv na zdravje
- 2025, kampanja

2024, STALIŠČE GLEDE ŠKODLJIVIH SUBVENCIJ ZA FOSILNA GORIVA

- zmanjševanje emisij TGP; obveznost Pariškega sporazuma in OP zmanjševanja do 2020
- Podnebno ogledalo 2021: Slovenija ne napreduje, ne izpolnjuje obveznosti in napovedi
- NEPN: postopno opuščanje spodbud, zmanjševanje vračila trošarin na energente v industriji in za fosilna tekoča goriva v prometu, preusmerjanje spodbud v izvajanje učinkovitih zelenih tehnologij, poslovnih rešitev in novih delovnih mest
- skrb in opozorilo: napovedi se ne izvajajo, novi NEPN stopa korak nazaj (vračilo trošarine za industrijsko komercialni namen in komercialni prevoz do leta 2026)
- skrb za javnofinančna tveganja in poziv k preglednosti državne pomoči in ukrepov glede delovanja TEŠ6 in Premogovnika Velenje

Maj 2025, ODLAGANJE OBRAVNAVE PODNEBNEGA ZAKONA

- opozorilo na upočasneni postopek
- v vladnem postopku decembra 2024, maja 2025 še ni obravnavan
- del skupne EU podnebne politike - bistven za izvajanje (globe, črpanje sredstev!)
- dolžnosti in koristi podnebnega ukrepanja
- ena najbolj podnebno ranljivih držav v EU
- skupna podnebna politika prinaša Sloveniji okoljske in gospodarske koristi: na prebivalca prejmemo več EU sredstev za podnebno ukrepanje kot jih porabimo za trgovanje z emisijami
- nacionalni interes je progresivna podnebna politika!

Oktober 2025, Mnenje k Poročilu o blaženju

- napredek pri sistematičnem spremljanju, opozorila na pomanjkljivosti
- opozorilo na dodano vrednost Poročila glede na Podnebno ogledalo
- ažurnost: poročilo 2025 se navezuje na podatke za leto 2023
- predlaga se tudi vključitev neuradnih podatkov
- izpostaviti jasno povezave med ukrepi in doseganjem ciljev
- bolj izpostaviti učinke zlasti v prometnem sektorju kjer TGP še naraščajo
- raven opredelitve ukrepov – ne omogoča vrednotenja učinkovitosti: potrebne kvantificirane ocene prispevkov posameznih ukrepov
- opozorilo na zmanjšanje sposobnosti ponora ogljika na področju gozdarstva – vlaganja
- v prihodnje zagotoviti tesno sodelovanje med resornimi organizacijami, raziskovalnimi institucijami in neodvisnimi strokovnjaki

Druge zadeve

- Zakon o obnovi
- postopno zapiranje premogovnika Velenje in prestrukturiranje regije
- stanje gozdov, Gozdarski inštitut Slovenije
- NEPN , IJS
- MZI, zniževanje hitrosti 110 km/h, zniževanje emisij (16% - 24% pri električnih vozilih) in zastojev
- JEK2 , informirano odločanje - preglednost procesa, zaprosilo za ekonomsko študijo
- Zakon o varstvu okolja – izključitev javne službe urejanje javnih površin
- Podnebni forum Predsednice RS
- MF – predstavitev ukrepov
- Podnebna neenakost, Umanotera
- Zakon o cestninjenju
- Podnebni sklad
- SJM o podnebnih spremembah
- Strategija prilagajanja
- Kmetijstvo in prehrana, vizija 2040
- Socialni načrt za podnebje

Hvala za pozornost.

Kontakt predavatelja:

Dr. Maja Simoneti

E: maja.simoneti@ipop.si